

FM 2014-157
04.06.2014
Mimi Karlsen

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan og hvorledes Selvstyret og kommunerne i fællesskab kan sikre en mere ensartet og bedre behandling af de psykiske syge bosiddende i kysten.

(Medlem af Inatsisartut Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit)

Indledningsvis skal Inuit Ataqatigiit takke medlem af Inatsisartut Agathe Fontain fra Inuit Ataqatigiit for, at hun ligger op til at vi debatterer hvorledes vi kan forbedre forholdene for de psykiske syge iblandt os. Psykiske lidelser er et af de temaer som samfundet ikke drøfter i tilstrækkeligt omfang. Men hvis vi skal forbedre vilkårene og forholdene for de psykiske syge, er det nødvendigt med debatten, da en mere løbende debat som involverer pårørende, medborgere og andre i samfundet også vil kunne føre med sig, at psykiske syge vil have det lettere med denne debat.

Vi håber i Inuit Ataqatigiit at debatten vil føre med sig, at serviceringen og behandlingen af de psykiske syge vil blive mærkbart forbedret. Derfor skal det også sikres, at indsatsen og tilbuddene til de psykiske syge og deres pårørende bliver mere koordineret og meningsfuldt. Dette gælder også i forhold til botilbud, beskæftigelses- og fritidstilbud – således at den enkelte psykiske syge sikres en så indholdsrig og værdig tilværelse som muligt.

Inuit Ataqatigiit finder at indsatsen i forhold til børn og unge bør have høj prioritet – særligt når det kommer til en tidlig indsats. En tidlig indsats og viden i forhold til børns vilkår og handicaps samt hurtig hjælp kan siden forebygge psykiske lidelser. I dag opdages problemer hos børn alt for sent og først når de er i skolealderen. Det skal vi stoppe ved at gøre det muligt med psykologundersøgelser i en meget tidligere fase.

En tidlig indsats og behandling for en psykisk lidelse skal finde sted så tidligt som muligt, og således at pårørende og familien med deres mistanke om at der er noget galt, kan få en nemmere adgang til hjælp fra sundhedsvæsenet. Sundhedsvæsenet skal så til gengæld garantere at den syge så hurtigt som muligt kan tilses og undersøges af en psykiater. Man oplever jo somme tider at lidelsen opdages for sent og først når den sygdomsramte er blevet meget syg. Dette skaber unødigt stor bekymring og ængstelse for familierne og de pårørende, hvorfor sådanne situationer bør holdes på et absolut minimum.

Fra Inuit Ataqatigiit vil vi ikke undlade at pege på, at alkoholforbrug og brugen af euforiserende stoffer kan virke forstærkende i forhold til psykiatriske lidelser og at det derfor er vigtigt at mindske et evt. misbrug. Der er jo ingen tvivl om, at alt for manges psykiske lidelser har en sammenhæng med netop disse rusmidler. Derfor skal kommunerne og Selvstyret sammen med befolkningen til stadighed gøre en fælles indsats for at bekæmpe misbruget.

I psykiatiredegørelsen fra 2010 kommer man bl.a. ind på, at der på landsplan er op imod 900 mennesker med svære psykiatriske lidelser og sygdomme. Derfor er der brug for en mere koordineret indsats og meningsfulde tilbud, også i forhold til at sikre botilbud, beskæftigelses- og fritidstilbud – således at den enkelte psykiske syge sikres en indholdsrig og værdig tilværelse.

Inuit Ataqatigiit er optaget af, at man arbejder sammen på tværs af faggrupper. De psykiske syge har brug for kontinuerlig støtte fra socialt fagligt hold - og støttepersoner og det er nødvendigt, at sundhedspersonalet arbejder tæt sammen på tværs af faggrupper.

Det socialfaglige personale skal vide hvad det sundhedsfaglige personale gør og disse faggrupper bør også kende til forholdene hos de pårørende. Der skal være et fælles mål om dette samarbejde og den skal være koordineret. Her er socialarbejderne og støttepersonerne de centrale faggrupper. Det handler derfor også om at mindske mangelen på socialrådgivere og en konstant udskiftning af støttepersoner bør holdes på et minimum, gennem løbende kurser og opkvalificering og mulighed for dygtiggørelse.

Som forslagsstileren er inde på, er det nødvendigt at Selvstyret og kommunerne arbejder tæt sammen for at sikre en mere ensartet og bedre behandling af de psykiske syge.

For at fagpersonalet på kysten kan blive klædt på til at sikre en ensartet behandling er kurser og videreuddannelse en forudsætning. Det bør Selvstyret og kommunerne sikre gennem løbende uddannelsesaktiviteter, som giver de kommunalt ansatte øgede kompetencer. Også de pårørende skal have tilbud om kurser, da det er dem der er tættest på den psykiske syges hverdag.

Et meget meget vigtigt samarbejdsområde for Selvstyret og kommunerne er og bliver at drage omsorg for, at det psykiatriske fagpersonale bliver tilbudt løbende kurser og opkvalificering. På linie med alle andre sygdomsramte har de psykiske syge også krav på diagnostisk behandling og at der ligger planer for patienterne. Hvis vi skal sikre forbedrede forhold for de psykiske syge må ufaglært personale fra arbejdsløsheds køen holdes på et minimum, da de psykiske syge først og fremmest har brug for trykke og faste rammer om deres hverdag. Dette er et ansvar som bør sikres af kommunerne og af Selvstyret.

Beskæftigelsestilbud til de syge skal også være alsidige og varierede. Kursustilbud skal hele tiden være en mulighed, da kurser kan åbne op for et evt. arbejde eller nye og andre interesser.

Den psykiske syge skal støttes op omkring egne evner og de muligheder det skaber, da enhver form for færdighed og evner øger selvtilliden, uanset om man er syg eller rask.

Inuit Ataqatigiit vil til slut pege på et forsøgsprojekt som har kørt i Maniitsoq set i forhold til behovet i dag.

I starten af 2000 blev i Maniitsoq oprettet et behandlerteam sammensat af forskellige myndighedsorganer og fagpersoner, heriblandt behandlingscenteret for de psykiske syge, sundhedsvæsen, kriminalforsorgen og politiet. Opgaven for teamet bestod i at støtte op om de sværeste patienter, hvilket skete gennem faste og løbende møder med velforberejede oplæg.

De indhøstede erfaringer omkring dette team-samarbejde var meget positive.

I opstartsfasen var der i Maniitsoq brug for opkvalificering og kurser for det involverede fagpersonale og gennem forløbet skulle der være afsat god tid til personalegrupperne.

Erfaringerne fra Maniitsoq viser, at det offentlige kan spare midler på lang sigt ved at rejseomkostningerne i forbindelse med tvangsmæssige indlæggelser kan begrænses og fordi krisehåndtering dag og aften blev færre i antal.

Etableringen af behandlerteamet i Maniitsoq har således bevirket en bedre behandlingsindsats i forhold til de psykiske syge samt deres pårørende og derudover skabt større tryghed, større viden og forståelse for de psykiske lidelser.

Med dette eksempel glæder vi os i Inuit Ataqatigiit til at drøfte de tiltag som kan forbedre de psykiske syges vilkår.